

prima instanță: G. Șișcanu
instanța de apel: V. Pruteanu, A. Gavrilița, L. Popova

DECIZIE

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Tatiana Vieru
Judecătorii: Valentina Clevadî, Iuliana Oprea
Mariana Pitic, Oleg Sternioală,

examinând cererea de recurs depusă de către Vasile Macovei,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Grigore Maftai
împotriva lui Vasile Macovei cu privire la declararea nulității contractului de
împrumut,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2016, prin care a fost
admis apelul declarat de Grigore Maftai, fiind casată hotărîrea Judecătoriei
Nisporeni din 31 decembrie 2015 cu pronunțarea unei noi hotărîri privind admiterea
acțiunii,

c o n s t a t

La 15 ianuarie 2015, Grigore Maftai a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Vasile Macovei cu privire la declararea nulității contractului de
împrumut.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la începutul anului 2012 au
convenit împreună cu Vasile Macovei să încheie o tranzacție de vânzare - cumpărare
a depozitului și a terenului aferent din str. Păcii 1 orașul Nisporeni. Susține că de
jure acest depozit aparținea fiicei pîrîtului Angela Macovei, însă de facto era
proprietatea lui Vasile Macovei, care avea împuternicirile necesare pentru a acționa
din numele fiicei sale.

Menționează reclamantul că, a decis ca în calitate de parte la contract, să
figureze drept cumpărător sora sa Maftai Tatiana. În acest sens, împreună cu pîrîtul
au convenit că valoarea depozitului și a terenului aferent acestui depozit pe care
urma să-l obțină în proprietate Macovei Angela să fie de 20 000 euro, care la acel
moment constituia suma de 314 000 lei, plus valoarea cadastrală a depozitului, care

constitua suma de 74 000 lei și plus valoarea cadastrală a terenului aferent, care la 22 martie 2012 încă nu era stabilită, deoarece încă nu-i aparținea lui Macovei Angela, însă ulterior a fost apreciată la suma de 18 346 lei. Astfel, în total valoarea bunurilor procurate, după ce a fost stabilit prețul terenului aferent al depozitului, constitua suma de 406 346 lei.

Indică reclamantul că, inițial în contul acestei sume, i-a transmis personal la 20 martie 2012 lui Macovei Vasile un avans în sumă de 1000 euro, echivalentul a 15 700 lei, fiind întocmită o recipisă, în care a indicat că banii i-a primit în contul depozitului.

Pentru a se asigura că îi va fi achitată suma restantă, dar și pentru a ascunde prețul real al tranzacției efectuate, au convenit să încheie un contract de împrumut pentru suma de 20 000 euro, pe care pîrîtul i-a promis ca îl va anula la momentul achitării sumei restante conform contractului de vânzare-cumpărare a depozitului și terenului aferent.

Astfel, la 22 martie 2012 imediat după ce a fost perfectat contractul de vânzare-cumpărare a depozitului nr. 900, înregistrat de notarul Teodor Profire, a fost perfectat și contractul de împrumut pentru suma de 20 000 euro, înregistrat de același notar din aceeași dată cu nr. 901.

Susține reclamantul că, în realitate nu a primit de la pîrît suma de 20 000 , iar contractul de împrumut nr. 901 din 22 martie 2012 a fost o tranzacție fictivă și simulată, pentru a ascunde o altă tranzacție, cea de vânzare-cumpărare a depozitului și a terenului aferent acestui depozit din str. Păcii 1 or. Nisporeni.

După ce au fost încheiate contractul de vânzare-cumpărare și contractul de împrumut, Grigore Maftei i-a transmis lui Vasile Macovei suma de 14 000 euro, iar pentru această sumă, Macovei Vasile a eliberat o recipisă, în care a indicat că a primit banii de la Grigore Maftei în contul depozitului.

Conform înțelegerilor avute cu Vasile Macovei, în perioada 08 august 2012 - 21 decembrie 2012, în contul sumei restante pentru depozit și terenul aferent, Grigore Maftei i-a transferat de pe contul Societății cu Răspundere Limitată „Congriser”, pe care o administrează, pe contul Societății cu Răspundere Limitată „Pro-Valdas”, administrată de Vasile Macovei bani în sumă totală de 175 000 lei, conform ordinilor de plată.

Astfel Grigore Maftei indică că, la 21 decembrie 2012 a achitat integral lui Vasile Macovei suma pentru tranzacția de vânzare-cumpărare a depozitului și terenului aferent din str. Păcii 1 or. Nisporeni. Mai mult decît atît susține că a achitat suplimentar suma de 4154 lei.

Vasile Macovei urmărind scopul obținerii prin escrocherie și fals a banilor în proporții deosebit de mari, a intentat un proces civil solicitând executarea contractului de împrumut și încasarea suplimentar a sumei de 13 805,56 Euro.

Invocă reclamantul că, de fapt a fost dus în eroare de către pîrîtul Vasile Macovei și că a fost convins să încheie contractul de împrumut sub pretextul de a ascunde tranzacția de vânzare - cumpărare a depozitului și a terenului aferent.

Solicită Vasile Macovei în temeiul art.217, 219, 221 alin.(2) Cod Civil declararea nulității contractului de împrumut nr. 900 încheiat la 22 martie 2012 între Macovei Vasile și Maței Grigore, înregistrat de notarul public Profire Teodor și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătorei Nisporeni din 31 decembrie 2015 acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 146-148).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2016, a fost admis apelul declarat de Grigore Maței, fiind casată hotărîrea Judecătorei Nisporeni din 31 decembrie 2015 cu pronunțarea unei noi hotărîri privind admiterea acțiunii, a fost dispusă declararea nulității contractului de împrumut nr. 900 încheiat la 22 martie 2012 între Macovei Vasile și Maței Grigore, înregistrat de notarul public Profire Teodor și încasat din contul lui Vasile Macovei în beneficiul lui Grigore Maței taxa de stat achitată în sumă de 8065 lei (f.d. 172-178).

La 03 iunie 2016, Vasile Macovei a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 al.(1) Cod Procedură Civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data pronunțării deciziei, iar în cazul redactării acesteia, de la data înștiințării scrise a părților despre semnarea hotărîrii redactate.

Prin prisma normei citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată recursul declarat la 03 iunie 2016 este depus în termen.

Recurentul Vasile Macovei a indicat că, instanța de apel la adoptarea deciziei contestate, a încălcat normele de drept procedural. Astfel recurentul susține că instanța de apel a examinat pricina în lipsa sa, întrucît a recepționat citația după data examinării pricinii.

În conformitate cu art.439 alin.(2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 20 iulie 2016, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Grigore Maței cererea de recurs depusă de Vasile Macovei cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 19 august 2016 Grigore Maței a depus referință la cererea de recurs, declarată de Vasile Macovei, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat în limitele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul

întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în aceeași instanță din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii s-a constatat că la 22 martie 2012, Angela Macovei reprezentantă de tatăl său Vasile Macovei în calitate de vânzător și Tatiana Maftei în calitate de cumpărător au încheiat contract de vânzare-cumpărare nr. 900 privind înstrăinarea construcției (depozit) cu suprafața totală de 546 m² din str. Păcii 1 orașul Nisporeni (f.d.11).

Potrivit contractului de împrumut nr. 901 din 22 martie 2012, Vasile Macovei a dat cu împrumut lui Grigore Maftei suma de 20 000 Euro (f.d. 13).

La 15 ianuarie 2015, Grigore Maftei a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vasile Macovei cu privire la declararea nulității contractului de împrumut.

Fiind investită cu examinarea prezentei pricini, prima instanță prin hotărârea din 31 decembrie 2015, a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Instanța de apel prin decizia din 06 aprilie 2016, a admis apelul declarat de Grigore Maftei, a casat hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre privind admiterea acțiunii, fiind dispusă declararea nulității contractului de împrumut nr. 900 încheiat la 22 martie 2012 între Macovei Vasile și Maftei Grigore (f.d. 172-178).

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) CPC, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

În corespundere cu art. 102 CPC, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmânează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încât aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței. Citația se înmânează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării. În pricinile urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreția instanței. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Dacă persoana nu locuiește la adresa comunicată instanței, citația sau înștiințarea poate fi trimisă la locul ei de muncă sau la locul unde se află.

În conformitate art. 103 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, în citație și înștiințare se indică locul, data și ora prezentării.

În temeiul art. 105 CPC, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin telefax, poșta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte. Citația sau înștiințarea poate fi transmisă persoanelor fizice prin telefax, poșta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte doar la solicitarea persoanelor în cauză. Distinct de cele arătate mai sus, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

Prin prisma prevederilor art. 105 alin. (5) CPC, Colegiul reține că prin citare legală se subînțelege că citația sau înștiințarea despre ora, data și locul ședinței de judecată a fost înmînată persoanei personal contra semnătură pe cotor, ori altei persoane pentru a înmîna citația în condițiile art. 105 alin. (6) CPC.

Astfel la 13 ianuarie 2016 Grigore Maftai a depus cerere de apel nemotivată, iar la 16 martie 2016, Grigore Maftai a depus cerere de apel motivată împotriva hotărîrii primei instanțe (f.d. 144, 159-163).

La 17 martie 2016, Curtea de Apel Chișinău a expediat citație în adresa lui Vasile Macovei privind înștiințarea despre ședința de judecată numită la 06 aprilie 2016 (f.d. 168).

Potrivit avizului de recepție anexat la materialele pricinii, se confirmă faptul că Vasile Macovei a recepționat citația expediată de instanța de apel la 09 aprilie 2016, adică ulterior ședinței de judecată care a avut loc la 06 aprilie 2016 (f.d. 167).

Raportînd normele de drept enunțate la circumstanțele speței deduse judecării, instanța de recurs reține ca întemeiate argumentele recurentului Vasile Macovei precum că, pricina a fost examinată în absența sa, care nu s-a prezentat în ședința de judecată din motive ce nu-i pot fi imputate și, anume, pentru că nu a fost legal citat despre data, ora și locul ședinței de judecată din 06 aprilie 2016. Or, avizul de recepție denotă faptul că recurentul a recepționat citația la 09 aprilie 2016, prin urmare ulterior ședinței de judecată din 06 aprilie 2016.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău examinînd pricina în lipsa lui Vasile Macovei care nu a fost citat legal despre locul, data și ora ședinței de judecată, a încălcat dreptul acestuia la apărare și principiul egalității armelor în proces garantat de art. 26 Codul de procedură civilă și art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere că instanța de apel la examinarea pricinii a încălcat normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Vasile Macovei, de a casa decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii este necesar de ținut cont de cele expuse și în dependență de cele obținute de emis o hotărâre legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Vasile Macovei.

Se casează integral deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Grigore Maftei împotriva lui Vasile Macovei cu privire la declararea nulității contractului de împrumut, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Mariana Pitic

Oleg Sternioală